

ЗАТВЕРДЖУЮ

**В. о. ректора Національного
фармацевтичного університету**

проф. А. А. Котвіцька

« 12 » листопада 2025 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ЗАПОБІГАННЯ, ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА
ПРОТИДІЮ БУЛІНГУ В
НАЦІОНАЛЬНОМУ ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

ПОЛ А2.4-32-209

Розробив:

Начальник відділу організації виховної
роботи та соціальних питань

 О. П. Москаленко
« 11 » листопада 2025 р.

Узгодив:

Проректор ЗВО з НІР

 проф. В. Ю. Кузнецова
« 12 » листопада 2025 р.

Начальник відділу управління якістю

 О. Ю. Гладцінова
« 11 » листопада 2025 р.

Начальник юридичного відділу

 С. Г. Богачова
« 11 » листопада 2025 р.

Харків, 2025

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ.....	4
3. НОРМАТИВНА БАЗА.....	5
4. ФОРМИ, ОЗНАКИ ТА ПРОЯВИ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ)...	5
5. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ТА ВИДИ РОБОТИ НАПРАВЛЕНІ НА ПРОТИДІЮ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ) У НФаУ.....	7
6. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ РОЗСЛІДУВАНЬ ВИПАДКІВ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ) У НФаУ.....	10
7. СКЛАД КОМІСІЇ З РОЗГЛЯДУ ВИПАДКІВ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ), ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЇЇ ЧЛЕНІВ.....	11
8. ПОРЯДОК РОБОТИ КОМІСІЇ З РОЗГЛЯДІВ ВИПАДКІВ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ).....	12
9. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОСІБ, ПРИЧЕТНИХ ДО БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ).....	14
10. ПОРЯДОК ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ВИХОВНОГО ВПЛИВУ.....	14
ДОДАТКИ	

ЛИСТ ОБЛІКУ ЗМІН

Підстави для внесення змін	Дата затвердження змін	Змінені сторінки	Підпис особи, яка внесла зміни

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення про запобігання та протидію булінгу (цькуванню) у Національному фармацевтичному університеті (далі – Положення) регламентує організацію роботи щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) і порядок реагування на випадки булінгу (цькування) у Національному фармацевтичному університеті (далі НФаУ). Положення розроблено у відповідності до чинного Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту»,

«Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії боулінгу (цькуванню)» Законів України «Про звернення громадян», «Про інформацію», «Про захист персональних даних» та відповідних нормативно-розпорядчих документів Міністерства освіти і науки України.

До булінгу (цькування) у Національному фармацевтичному університеті належать випадки, які відбуваються безпосередньо на території закладу та (або) за межами закладу освіти під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи закладу, та інших освітніх заходів, які організовуються за згодою ректора університету, в тому числі дорогою до (із) закладу освіти.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Основною метою щодо протидії булінгу є психологічне, фізичне, економічне забезпечення та підвищення ефективності освітнього процесу, формування негативного ставлення до булінгу, захист психологічного здоров'я і соціального благополуччя усіх його учасників: здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, викладачів та співробітників закладу вищої освіти.

Головними завданнями є:

- ознайомлення здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, та педагогічних співробітників закладу вищої освіти з поняттям булінгу, його видами та проявами;
- навчання конструктивним формам спілкування, поведінкових реакцій;
- зняття деструктивних елементів у поведінці, творче вирішення конфліктних ситуацій;
- усвідомлення і прийняття відмінностей;
- розвиток адекватного рівня самооцінки й самоконтролю;
- формування навичок саморегуляції, внутрішніх афективних процесів та емоційної адекватності у контактах студентів з навколишнім світом;
- підвищення рівня самосвідомості здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, та педагогічних співробітників університету, встановлення зв'язку із власним внутрішнім «я» та один з одним;
- вміння вільно виражати почуття.

3. НОРМАТИВНА БАЗА

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VII.
2. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 07.12.2017 № 2229-VIII.
3. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії боулінгу (цькуванню)» від 18.12.2018 № 2657-VIII.
4. Законів України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 № 393/96-ВР.
5. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-XII.
6. Закон України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 № 2297-V.
7. ДП АЗ.1.1-45-004 «Організація документообігу за процесами ІСУ».
8. ПОЛ А1.2-01.1-099 «Антикорупційна програма НФаУ».

4. ФОРМИ, ОЗНАКИ ТА ПРОЯВИ БУЛІНГУ

Булінг – (цькування) учасника освітнього процесу, тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Типовими ознаками булінгу є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін:
 - 1) кривдник (булер),
 - 2) потерпілий (жертва булінгу),
 - 3) спостерігачі (свідки за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди приниження, тривога;
- підпорядкування потерпілого інтересам кривдника та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

Кривдник (булер) – учасник освітнього процесу, який вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу;

Потерпілий (жертва булінгу) – учасник освітнього процесу щодо якої було вчинено булінг (цькування);

Спостерігачі – свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування);

Сторони булінгу (цькування) – безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

Визначаються наступні форми булінгу:

Фізичний булінг – умисні поштовхи, удари, стусани, побої, нанесення інших тілесних ушкоджень, різного виду знущання, образливі жести або дії

пошкодження особистих речей та інші дії з майном (крадіжка, грабіж, ховання особистих речей жертви), фізичні приниження та інше;

Харасмент – домагання, примушення, знущання, шантаж, погроза, психологічна травля, що ображає та принижує честь, гідність, самоповагу іншої людини, викликає відчуття нікчемності.

До харасменту відносять:

- сексуальні домагання, примушення на роботі чи під час навчання (специфічні жарти, жести, сексуальні натяки, торкання, соромницькі анекдоти, непристойні пропозиції);
- насміхання, небажані зауваження, жести, міміку або жарти з приводу раси, національності, релігії, статі, віку, інвалідності, висміювання сексуальної орієнтації, сімейного стану та інших ознак, які можуть послужити підставою для дискримінації;
- шантаж, погрози, залякування з приводу раси, національності, релігії, статі, інвалідності, хобі, професії, соціальної культури, зовнішнього вигляду та інше, таке як, небажані фізичні контакти (поплескування, пощипування тощо), що дошкуляє, принижує, викликає відчуття нікчемності;
- психологічний булінг – насильство, пов'язане з дією на психіку, що завдає психологічного травмування шляхом словесних образ або погроз, переслідування, залякування, якими навмисно заподіюється емоційна невпевненість жертви.

Психологічний булінг поділяється на:

- вербальний булінг – образливе ім'я, з яким постійно звертаються до жертви, обзивання, поширення образливих чуток, словесне приниження, бойкот та ігнорування, залякування, використання агресивних жестів та інтонацій голосу для примушування жертви до здійснення певних дій, систематичні кепкування з будь-якого приводу;
- кібербулінг – новітній спосіб знущання з використанням електронних засобів комунікації, який включає: приниження та цькування за допомогою мобільних телефонів, гаджетів, Інтернету.

Кібербулінг – або інтернет-мобінг, або електронний булінг – це форма агресії, яка набула поширення з появою мобільних телефонів та Інтернету. «Зброєю» кібербулера стають соціальні мережі, форуми, чати, мобільні додатки тощо. Будь-які її форми мають на меті дошкулити, нашкодити чи принизити людину віртуально дистанційно, без фізичного насильства.

Мета кібербулінгу – навмисна провокація чи залякування задля одержання влади над людиною та психологічної насолоди від її страждань. Люди, які стали об'єктом нападок, атак через комунікацію на інтернет-ресурсах чи у соціальних мережах, переживають ті ж самі негативні емоції та впадають у ті ж самі хворобливі стани, які раніше були притаманні лише реальній взаємодії.

До різновиду кібербулінгу належать:

- *флейм* (інтернет-сварка, коли учасники дискусії відходять від основної теми обговорення і переходять на взаємні образи і нападки),

- *тролінг* (постинг завідомо провокаційних повідомлень).

Проявами, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу (цькування):

- замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація повної відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка;
- невірноважена поведінка;
- агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства; різка зміна звичної для дитини поведінки;
- уповільнене мислення, знижена здатність до навчання; відлюдкуватість, уникнення спілкування;
- ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися;
- занижена самооцінка, наявність почуття провини;
- поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги;
- демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу; схильність до пропуску навчальних занять;
- відмова відвідувати заклад освіти з посиланням на погане самопочуття; депресивні стани;
- аутоагресія (самошкодження), суїцидальні прояви;
- явні фізичні ушкодження та (або) ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо);
- намагання приховати травми та обставини їх отримання;
- скарги здобувача освіти на біль та (або) погане самопочуття; пошкодження чи зникнення особистих речей; вимагання особистих речей, їжі, грошей;
- жести, висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення чуток сексуального (інтимного) характеру або інших відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці;
- наявність фото-, відео- та аудіоматеріалів фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту;
- наявні пошкодження або зникнення майна та (або) особистих речей.

5. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПРОТИДІЇ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ) В НФаУ

Булінг (цькування) здобувачів вищої освіти, співробітників закладу вищої освіти з боку оточуючого соціального середовища сьогодні одна з найбільш поширених проблем освітніх організацій, яка істотно збільшує ризик суїциду серед молоді; призводить до ескалації агресії і насильства в колективі, зниження успішності, емоційних і невротичних проблем.

Профілактика булінгу передбачає роботу за наступними напрямками:

- ознайомлення професорсько-викладацького складу з особливостями поширення масових негативних явищ серед здобувачів вищої освіти та загальноприйнятими у світі поняттями «булінг», «цькування» з огляду на розуміння проблеми насильства над здобувачами вищої освіти, співробітниками закладу вищої освіти, та його видами (висвітлення матеріалів на засіданнях кафедри, кураторських годинах);
- просвітницька робота фахівців психологічної служби серед молоді щодо попередження насильства з використанням основних форм просвітницької роботи, а саме: лекційної роботи, мінілекцій, круглих столів, бесід, диспутів, годин відкритих думок, усних журналів, кінолекторіїв, організації конкурсів, фестивалів, акцій, створення клубів із правових знань, організації на базі навчального закладу консультативних пунктів, де всі учасники освітнього процесу можуть отримати консультації практичного психолога, де можна провести зустрічі з працівниками правоохоронних органів;
- формування правосвідомості і правової поведінки здобувачів вищої освіти, співробітників закладу вищої освіти, відповідальності за своє життя, розвиток активності, самостійності, творчості здобувачів вищої освіти, створення умов для самореалізації особистості;
- формування у науково-педагогічних працівників, викладачів навичок ідентифікації насильства як у своїй поведінці, так і в поведінці здобувачів вищої освіти, отримувачів освітніх послуг, співробітників закладу вищої освіти з метою формування умінь відокремлювати існуючу проблему;
- створення в закладі вищої освіти умов недопущення булінгу та відповідного середовища для профілактики та боротьби з негативними соціально-педагогічними наслідками цього явища;
- зміцнення захисних сил особистості та організму в протистоянні цькуванню як для умовно здорових студентів, так і для тих, які вже мають соматичну або психічну патологію;
- проведення бесід зі здобувачами вищої освіти з метою профілактики булінгу, виступи провідних спеціалістів у системі профілактичної роботи щодо подолання різноманітних форм агресивної поведінки серед підлітків.

Основними функціями щодо протидії булінгу є:

- діагностика – соціальне і психологічне вивчення здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, викладачів і співробітників, моніторинг соціальних процесів та психічного розвитку окремих студентів, визначення причин, що ускладнюють особистісний розвиток, навчання та взаємини в колективі;
- корекція – здійснення психолого-педагогічних заходів з метою усунення відхилень у психічному та особистісному розвитку і поведінці,

подолання різних форм девіантної поведінки (у разі недостатності психопрофілактичної роботи та за умови необхідності, своєчасності та ефективності застосування методів психокорекції та загальної психотерапії);

- реабілітація – надання психолого-педагогічної і соціальної допомоги студентам, які перебувають у кризовій життєвій ситуації, з метою адаптації їх до умов навчання та соціального середовища;

- профілактика – своєчасне попередження відхилень у психічному та особистісному розвитку, міжособистісних стосунках, запобігання конфліктним ситуаціям в освітньому процесі, попередження наркоманії, алкоголізму, суїцидів, расової і соціальної нетерпимості, аморального способу життя та ін.;

- психологічна просвіта – підвищення психологічної культури здобувачів вищої освіти, викладачів та співробітників закладу вищої освіти.

Для попередження відхилень у психічному та особистісному розвитку використовується потенціал освітніх компонентів, які вивчаються в університеті. Це предмети, які присвячені здоров'ю, здоровому способу життя та фізичній культурі; особистісному розвитку та плануванню кар'єри; вивченню правових норм та правозастосуванню; етики та деонтології; дослідженню сім'ї.

Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) у Національному фармацевтичному університеті є постійним системним процесом, спрямованим на:

- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів запобігання виникненню булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення;

- виявлення булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення;

- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів вирішення ситуацій булінгу (цькування) та/або усунення потенційних ризиків його виникнення.

Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) у Національному фармацевтичному університеті ґрунтується на принципах:

- недискримінації за будь-якими ознаками; ненасильницької поведінки в міжособистісних стосунках;

- розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу;

- гендерної рівності.

Завданнями діяльності щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) у Національному фармацевтичному університеті є:

- створення безпечного освітнього середовища, що включає психологічну та фізичну безпеку учасників освітнього процесу;

- визначення стану, причин і передумов поширення булінгу (цькування) у Національному фармацевтичному університеті;

- підвищення рівня поінформованості учасників освітнього процесу про булінг (цькування);
- формування в учасників освітнього процесу нетерпимого ставлення до насильницьких моделей поведінки, усвідомлення булінгу (цькування) як порушення прав людини;
- заохочення всіх учасників освітнього процесу до активного сприяння запобіганню булінгу (цькуванню).

6. ПОРЯДОК РЕАГУВАННЯ НА ВИПАДКИ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ) У НАЦІОНАЛЬНОМУ ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Якщо особа, яка є здобувачем вищої освіти, науково-педагогічним працівником, або співробітником НФаУ вважає, що по відношенню до неї в університеті було здійснено булінг (цькування), то вона може подати *заяву (Додаток 1)* або звернутися з метою вирішення ситуації до «скриньки довіри».

Заява (на ім'я ректора НФаУ) подається до проректора закладу вищої освіти з науково- педагогічної роботи у письмовій формі (в електронному або паперовому вигляді) і повинна містити опис порушення права особи, зазначення моменту (часу), коли відбулося порушення, факти і можливі докази, що підтверджують заяву.

Після отримання заяви секретар комісії НФаУ реєструє її у *«Журналі реєстрації заяв про випадки булінгу (цькування) у НФаУ» [Ф А2.4-32-368] (Додаток 2)*, організовує зустріч з особою, яка подала заяву, та пропонує їй обрати неформальну або формальну процедуру, як спосіб вирішення ситуації щодо здійснено булінгу (цькуванню).

У разі подання заяви про випадок булінгу (цькуванню) малолітньою чи неповнолітньою особою, то ректор НФаУ повинен невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомити територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України, принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

Неформальна процедура:

Проректор з науково-педагогічної роботи НФаУ визначає час засідання (протягом 3 робочих днів з дати подання заяви) з потерпілим (жертвою булінгу), кривдником (булером) і спостерігачами (за наявності) та прагне до усвідомлення відповідальності за вчинок, а також з'ясування того, що дії стосовно цього випадку не носять систематичний характер, а є одноразовим конфліктом чи сваркою, і сприяє урегулюванню конфлікту та підписання «Мирової угоди» між учасниками булінгу.

Формальна процедура:

Проректор з науково-педагогічної роботи НФаУ у межах формальної процедури після отримання скарги обов'язково інформує ректора університету

щодо випадку булінгу (цькування) та за дорученням ректора здійснює перевірку в рамках Закону України «Про звернення громадян».

За наказом ректора для розгляду випадку булінгу (цькування) та для з'ясування усіх обставин події створюється комісія, до складу якої входять: проректор з науково-педагогічної роботи НФаУ, декани факультетів; практичний психолог «Психологічної служби НФаУ», начальник юридичного відділу, співробітник відділу організації виховного процесу та соціальних питань, представник профспілки; представники студентського самоврядування. Службове розслідування здійснюється відповідно до Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України», інших нормативно-правових актів.

Строк розгляду *заяви* визначається згідно з Законами України «Про звернення громадян».

За результатами розгляду *заяви* комісія НФаУ приймає рішення в межах чинного законодавства.

7. СКЛАД КОМІСІЇ З РОЗГЛЯДУ ВИПАДКІВ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ), ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЇЇ ЧЛЕНІВ

Тимчасова комісія з розгляду звернень щодо зазначених випадків в закладі вищої освіти створюється та затверджується наказом ректора.

Склад комісії формується з урахуванням основних завдань комісії.

Комісія складається з голови, заступника голови, секретаря та не менше ніж п'яти її членів.

Головою комісії є ректор НФаУ, заступником – проректор з науково-педагогічної роботи НФаУ, секретар – співробітник відділу організації виховного процесу та соціальних питань НФаУ.

До складу комісії входять проректори з науково-педагогічної роботи, декан факультету (на якому стався випадок), завідувач кафедри або керівник структурного підрозділу (співробітник, якого задіяний у конфлікті), практичний психолог «Психологічної служби НФаУ», начальник юридичного відділу, за потреби можуть входити – представник профспілки; представники студентського самоврядування, науково-педагогічні працівники та співробітники НФаУ.

Голова комісії організовує роботу комісії і відповідає за виконання покладених на комісію завдань, головує на її засіданнях та визначає перелік питань, що підлягають розгляду.

Голова комісії визначає функціональні обов'язки кожного члена комісії. У разі відсутності голови комісії його обов'язки виконує заступник голови комісії.

У разі відсутності голови комісії та заступника голови комісії обов'язки голови комісії виконує один із членів комісії, який обирається комісією за поданням її секретаря.

У разі відсутності секретаря комісії його обов'язки виконує один із

членів комісії, який обирається за поданням голови комісії або заступника голови комісії.

Секретар комісії забезпечує підготовку проведення засідань комісії та матеріалів, що підлягають розгляду на засіданнях комісії, ведення протоколу засідань комісії.

Член комісії має право:

- ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються випадку булінгу (цькування), брати участь у його перевірці;
- подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються;
- брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування;
- висловлювати окрему думку усно або письмово;
- вносити пропозиції до порядку денного засідання комісії.

Член комісії зобов'язаний:

- особисто брати участь у роботі комісії;
- не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;
- виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови комісії;
- брати участь у голосуванні.

8. ПОРЯДОК РОБОТИ КОМІСІЇ З РОЗГЛЯДУ ВИПАДКІВ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ)

Метою діяльності комісії є збір інформації щодо обставин випадку булінгу, зокрема пояснень сторін цькування, припинення випадку булінгу (цькування) у НФаУ; відновлення та нормалізація стосунків, створення сприятливих умов для подальшого здобуття освіти у групі (підрозділі), де стався випадок; з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування) та вжиття заходів для усунення таких причин; оцінка потреб сторін булінгу (цькування), в соціальних та психолого-педагогічних послугах та забезпечення таких послуг.

Діяльність комісії здійснюється на принципах:

- законності;
- верховенства права;
- поваги та дотримання прав і свобод людини;
- неупередженого ставлення до сторін булінгу (цькування), сексуального домагання, дискримінації;
- відкритості та прозорості;
- конфіденційності та захисту персональних даних;
- невідкладного реагування;
- комплексного підходу до розгляду випадку;
- нетерпимості до булінгу (цькування), сексуального домагання,

дискримінації та визнання його суспільної небезпеки.

- комісія у своїй діяльності забезпечує дотримання вимог Законів України «Про інформацію», «Про захист персональних даних».
- До завдань комісії належать:
 - збір інформації щодо обставин випадку булінгу (цькування) для об'єктивного розгляду *заяви*;
 - розгляд та аналіз зібраних матеріалів щодо обставин випадку булінгу (цькування) та прийняття рішення про наявність/відсутність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві.
- У разі прийняття рішення комісією про наявність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві, до завдань комісії також належать:
 - оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в отриманні соціальних та психолого-педагогічних послуг та забезпечення таких послуг;
 - визначення причин булінгу (цькування) та необхідних заходів для усунення таких причин;
 - визначення заходів виховного впливу щодо сторін булінгу (цькування) у групі (структурному підрозділі), де стався випадок;
 - моніторинг ефективності соціальних та психолого-педагогічних послуг, заходів з усунення причин булінгу (цькування), заходів виховного впливу та корегування (за потреби) відповідних послуг та заходів;
 - надання рекомендацій для науково-педагогічних працівників та співробітників закладу вищої освіти щодо доцільних методів здійснення освітнього процесу та інших заходів зі сторонами булінгу (цькування).

Формою роботи комісії є засідання. Дату, час і місце проведення засідання комісії визначає її голова.

Засідання комісії є правоможним у разі участі в ньому не менш як двох третин її складу.

Секретар комісії не пізніше вісімнадцятої години дня, що передує дню засідання комісії, повідомляє членів комісії, а також заявника та інших зацікавлених осіб про порядок денний запланованого засідання, дату, час і місце його проведення, а також надає/надсилає членам комісії та зазначеним особам необхідні матеріали в електронному або паперовому вигляді.

Рішення з питань, що розглядаються на засіданні комісії, приймаються шляхом відкритого голосування більшістю голосів від затвердженого складу комісії. У разі рівного розподілу голосів голос голови комісії є вирішальним.

Під час проведення засідання комісії секретар комісії веде *протокол засідання комісії* [Ф А2.4-32-423] (Додаток 3).

Особи, залучені до участі в засіданні комісії, зобов'язані дотримуватись принципів діяльності комісії, зокрема не розголошувати стороннім особам

відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб.

Особи, залучені до участі в засіданні комісії, під час засідання комісії мають право:

- ознайомлюватися з матеріалами, поданими на розгляд комісії;
- ставити питання по суті розгляду;
- подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються.

Голова комісії доводить до відома учасників освітнього процесу рішення комісії згідно з протоколом засідання та здійснює контроль за їх виконанням.

Строк розгляду комісією заяви про випадок булінгу (цькування) в НФаУ та виконання нею своїх завдань не має перевищувати десяти робочих днів із дня отримання заяви або повідомлення ректором НФаУ.

Якщо комісія визнала, що це був булінг, а не одноразовий конфлікт, то ректор НФаУ зобов'язаний повідомити уповноважені підрозділи Національної поліції України.

Не залежно від рішення комісії, керівництво університету забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психологічних послуг особам, які вчинили булінг (цькування), стали його свідками або постраждали від нього.

9.ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОСІБ ПРИЧЕТНИХ ДО БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ)

Відповідно до Кодексу України про адміністративні порушення, діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації, що вчиняються стосовно неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психологічному або фізичному здоров'ю потерпілого є адміністративним порушенням.

Окрім цього, якщо потерпілій особі від булінгу (цькування) завдано матеріальної та/або різного ступеня тілесні ушкодження, винна особа може бути притягнена до цивільної та/або кримінальної відповідальності.

10. ПОРЯДОК ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ВИХОВНОГО ВПЛИВУ

Заходи виховного впливу – заходи, які застосовуються під час освітнього процесу щодо сторін булінгу (цькування) та забезпечують корекцію їхньої поведінки, зокрема виправлення деструктивних реакцій та способів поведінки у міжособистісних стосунках.

Заходи виховного впливу до сторін булінгу (цькування) в закладі освіти застосовуються з метою:

- відновлення та нормалізації відносин між сторонами булінгу (цькування) після відповідного випадку;
- недопущення повторення випадку булінгу (цькування) між сторонами булінгу (цькування);
- загальної превенції випадків булінгу (цькування) у закладі освіти.

Необхідні заходи виховного впливу до сторін булінгу (цькування) визначає комісія з розгляду випадків булінгу (цькування) в закладі освіти, зокрема:

- мету, конкретні завдання, зміст, методи та форми заходів виховного впливу;
- критерії визначення співвідношення між запланованими та отриманими результатами заходів виховного впливу.

Моніторинг ефективності застосування заходів виховного впливу до сторін булінгу (цькування) та необхідність їх коригування визначає комісія з розгляду випадків булінгу (цькування) в закладі освіти на черговому засіданні. Заходи виховного впливу реалізуються педагогічними, науково-педагогічними працівниками закладу освіти із залученням необхідних фахівців із надання правової, психологічної, соціальної та іншої допомоги, в тому числі територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України та інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування).

Суб'єкти реагування на випадки булінгу (цькування) у НФаУ під час реалізації заходів виховного впливу діють в межах повноважень, передбачених законодавством та цим Положенням.

Психологічний та соціально-педагогічний супровід застосування заходів виховного впливу у групі, в якій стався випадок булінгу (цькування), здійснюють у межах своїх посадових обов'язків практичний психолог НФаУ, зокрема:

- діагностику рівня психологічної безпеки та аналіз її динаміки;
- розробку програми реабілітації для потерпілого (жертви) та її реалізацію із залученням батьків або інших законних представників малолітньої або неповнолітньої особи;
- розробку корекційної програми для кривдника (булера) та її реалізацію із залученням батьків або інших законних представників малолітньої або неповнолітньої особи;
- консультативну допомогу всім учасникам освітнього процесу;
- розробку профілактичних заходів.

ДОДАТКИ

Додаток 1

**Ректору НФаУ
проф. Аллі КОТВИЦЬКІЙ**

**П.І.Б. (в родовому
відмінку)
адреса проживання
контактний телефон**

ЗАЯВА

Зміст заяви викладається у довільній формі.

У заяві повідомляється про випадки булінгу (цькування), а саме про місце, час, обставини та яким чином здійснювався булінг (цькування).

Вказуються відомості про потерпілого (жертви булінгу), кривдника (булера) і спостерігачів (за наявності).

Дата

Підпис

Додаток 3

Ф А2.4-32-423

**ПРОТОКОЛ № _____
засідання комісії з розгляду випадків булінгу (цькування)**

(Найменування закладу освіти)

« ____ » _____ 20 ____ р. _____ Час ____ год ____ хв

Підстава:

(від кого і коли надійшло заява або повідомлення про випадок булінгу
(цькування))

(стислий зміст заяви або повідомлення)

Присутні:

Члени комісії (____ осіб) згідно з наказом про склад комісії від _____ № _____:

Інші особи (____ осіб):

СЛУХАЛИ:

I. Затвердження Порядку денного засідання

II. Розгляд питань Порядку денного засідання¹

III. Ухвалили рішення про²

потреби сторін булінгу (цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах

(опис відповідних послуг та відповідальні за їх надання)

заходи для усунення причин булінгу (цькування)

(опис заходів та відповідальні за їх виконання)

заходи виховного впливу щодо сторін булінгу (цькування)

(опис заходів та відповідальні за їх виконання)

рекомендації для педагогічних (науково-педагогічних) працівників закладу освіти щодо доцільних методів здійснення освітнього процесу та інших заходів з малолітніми чи неповнолітніми сторонами булінгу (цькування), їхніми батьками або іншими законними представниками

(опис рекомендацій і суб'єктів призначення цих рекомендацій)

рекомендації для батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування)

(опис рекомендацій і суб'єктів призначення цих рекомендацій)

Голова комісії

Секретар

ЛИСТ ОЗНАЙОМЛЕННЯ

№ з/п	Посада, ПІБ	Підпис про ознайомлення	Дата

